

Zondag 22 oktober, ziekenhuis Karolinska, Solna

Hij zweefde ergens in het donker, schommelde gewichtloos in een vreemd soort nacht. Zijn wereld had geen begin, geen einde. Bestond hij eigenlijk wel? Misschien was deze dichte duisternis wel het niets. Toch bevond hij zich ergens en hij was er zich vaag van bewust dat hij door iets werd voortbewogen, wiegend door de ruimte. Of door het niets.

Was dit nu een bijna-doodervaring? Balanceerde hij op de grens van leven en dood, een niemandsland waarbij je niet weet of je je aan deze of aan gene zijde bevindt? Was hij misschien al dood? Eigenlijk was het geen onaangenaam gevoel, hij had geen pijn, voelde sowieso niets, had alleen het besef in een grote zwarte ruimte zacht te worden gewiegd. Als het wiegen zou ophouden, zou hij dan ophouden te bestaan? Was die schommelende beweging het leven zelf? De laatste seconde van zijn leven? Maar hij dacht toch nog. En als je kon denken moest je toch ook leven. Die redenering klopte toch? Maar toen hij probeerde na te gaan waaraan hij dacht, realiseerde hij zich al snel dat hij aan niets anders kon denken dan aan die schommelende beweging. Was dat überhaupt wel denken? Was er niet iets meer, kon hij zijn gedachten niet op iets anders richten? Hij probeerde het, probeerde het ... maar hoe doe je zoiets, hoe probeer je zoiets? Het was onmogelijk. Er was niets anders dan die vreemde donkere nacht en dat vreemde bewegen.

Verpleegster Antonia Capucci en haar even oude collega stonden bij de brancardingang op het dak van het ziekenhuis. Ze wachtten. Hun ogen gericht op het donker boven hen. Maar omdat ze verblind werden door het felle licht van de schijnwerpers rond het helikopterplatform, zagen ze weinig

Nog voor ze hem zagen, konden ze hem duidelijk horen. Het doordringend geraas van de motoren en het zwiepen van de rotorbladen door de lucht, daar ergens boven hun hoofd in de pikdonkere nacht.

“Ik bel de OK even”, zei haar collega terwijl ze naar de telefoon aan de muur liep.

Antonia nam op haar papier nogmaals haar summiere aantekeningen door. Man, 44 jaar, hersenletsel, buiten bewustzijn. Politieaan, vermeldde de tekst nog. De arts die het transport begeleidde zou hen in de lift naar beneden wel bellen.

En opeens hing hij daar laag boven het dak, middenin het felle witte licht van de schijnwerpers, de rode ambulancehelikopter van Falck. Onder het toestel draaide de lucht in heftige cirkels rond en de sterke luchtstroom blies een stuk blauw touw over het dak. De helikopter daalde de laatste paar meter tot hij stevig op het landingsplatform stond. De piloot zette de motor uit en de rotor begon langzamer te draaien.

Antonia's collega zette de deuren van de brancardingang open en de bemanning van de helikopter haastte zich naar de achterzijde van het toestel om de patiënt eruit te dragen. Een politieaan die tijdens het uitvoeren van zijn functie gewond raakte veroorzaakte altijd consternatie. Onmiddellijk begonnen de journalisten te bellen, hoewel ze wisten dat het ziekenhuis nooit informatie over het slachtoffer gaf.

Het gewondentransport kwam van Gotland, maar dat stond niet in haar papieren. Om er zeker van te zijn dat ze de juiste gegevens van deze patiënt had, vergeleek ze het sofinummer op het plastic armbandje dat ze om zijn pols zou doen met dat op het formulier. Ook checkte ze zijn naam. Fredrik Broman. Die moest ze proberen te onthouden.

Arvid Traneus stond voor het raam van zijn appartement in Tokio, op de grens van *Roppongi* en *Akasaka* in de wijk *Minato*. In de donkere glazen voorgevel van het hoge gebouw tegenover hem zag hij de weerspiegeling van een rennend paard in neonlicht. De gang van het dier was onduidelijk, bij elke stap die hij deed veranderde hij van kleur, omgeven door een regen van sterren. De vormen van het beest waren kinderlijk rond, waardoor het weinig

weg had van een echt paard. De pezige spieren, de onrustige blik en de krachtige uitstraling die zo kenmerkend zijn voor een dier van deze grootte, waren afwezig. Geen sterk paardenlijf dat, zonder het te bedoelen, zo gemakkelijk een mens kon blesseren.

Een raaf met imposante vleugels vloog tussen de wolkenkrabbers door, bijna onzichtbaar in het donker. De eerste keer dat hij zijn langgerekte schreeuw hoorde had het geluid hem doen huiveren. In Tokio waren het niet de meeuwen die de stad overnamen als de mensen gingen slapen, maar de raven.

Hij was er inmiddels aan gewend.

Arvid Traneus draaide zich om, keerde zijn rug naar de oktobernacht aan de andere kant van het enorme raam van zijn slaapkamer, het hardnekkig voorthuppelende neonpaard en de flikkerende lichtjes van de stad. Hij keek naar Kass, de jonge vrouw die zojuist de kamer was binnengekomen. Ze hield haar hoofd een beetje schuin en had een verdrietige glimlach op haar gezicht. Haar zwarte haar kwam tot op de schouders van haar rode zijden jurk. Ze hield met beide handen het wijnglas vast met de laatste paar druppels *Cheval Blanc* uit de fles hij die had ontkurkt.

Dit was hun afscheid.

Toen hij aan zijn werk in Japan begon was hij ervan uitgegaan dat het om een kortdurende adviesopdracht ging. Ten slotte was het uitgedraaid op zeven jaar heen-en-weer reizen plus nog drie jaar in een eigen appartement – bij elkaar zo'n tien jaar in Tokio, waarvan de laatste twee samen met Kass. En nu was het moment aangebroken om naar huis te gaan. Nu was het voorbij. Alles. Zijn werk, de stad, deze vrouw.

Toen hij naar haar toeliep kwam ze hem halverwege tegemoet. Hij pakte het glas uit haar hand, zette het op de vensterbank, trok haar naar zich toe en legde zijn rechterhand tegen haar dij vlak onder de rand van haar korte rode jurk. Ze drukte zich tegen hem aan.

"Kass", fluisterde hij met zijn lippen in haar haar dat versierd was met twee glimmend rode linten, dezelfde kleur als haar jurk.

Haar aanwezigheid had zijn bestaan in deze stad de laatste twee jaar meer glans gegeven. Had gemaakt dat hij op de weinige momenten dat hij niet werkte of sliep vrijer kon ademen. Hij gleed met zijn hand tussen haar benen en streelde met zijn vingers haar onbehaarde geslacht. Ze kreunde, luid en doordringend. Van opwinding, dacht hij eerst, maar toen hij doorging zijn vingers te bewegen op een manier die ze gewoonlijk prettig vond, merkte hij dat ze verstijfde. Bevroren als ijs stond ze tegen hem aan.

Weer begon ze te kreunen, doordringender en deze keer beslist niet van genot. Ze hijgde zoals alleen iemand hijgt die heel erg bang is.

Hij keek haar aan. Ze staarde langs hem heen naar buiten, naar het galopperende neonpaard.

"Kass?"

Ze gaf geen antwoord.

"Kass, wat is er?"

Hij zwaaide met zijn hand voor haar starende ogen.

"Kassje van me!"

Hij riep haar naam. Zoals je doet bij een klein kind dat op het punt staat zijn vingers op de hete kookplaat te leggen.

Ze schrok op en keek hem aan met een onzekere, onrustige blik.

"Wat is er?" vroeg hij weer.

Ze schudde haar hoofd en streek nerveus met haar vingers door haar haar, zodat de rode linten losraakten en op de grond vielen.

"Ik weet het niet. 't Is niks. Alleen maar onzin."

Maar haar blik ging weer in de richting van het raam, verloor zich in de verte alsof ze iets heel anders zag dan de schokkerige galop van het neonpaard.

Een half jaar geleden was dat paard er nog niet geweest. Hij had juist in deze wijk een appartement gekozen omdat het ver verwijderd lag van het nachtleven met al zijn neonreclame. Dit was de wijk van de ambassades en regeringsgebouwen, met hier en daar tussen de kantoren een appartementencomplex. Na zeven uur 's avonds zag je hier geen

mens op straat. Maar de stad veranderde voortdurend, zowel boven- als ondergronds. Uit zijn raam kon hij vier nieuwe wolkenkrabbers in aanbouw zien; de kranen in de verte stonden stil nu het nacht was, alleen de rode waarschuwingslichten voor het vliegverkeer knipperden.

Voortdurende verandering, onafgebroken groei. Het neonlicht flikkerde. Geld wisselde van eigenaar. Via de aandelenbeurzen en valutamarkten stroomden dagelijks geldbedragen vergeleken waarmee het overheidsbudget van een klein land als Zweden de omvang had van het zakgeld van een scholier. Multinationals werkten met elkaar samen, bestreden elkaar en vernietigden elkaar. En daar kwam Arvid Traneus in beeld. Bij het vernietigen. Van ondernemingen dus.

Deze opdracht was, na een langdurig en pijnlijk gevecht, voor de concurrent slecht afgelopen, veel slechter dan hij aanvankelijk gewild had. En uiteindelijk was de slachting zinloos geweest. Zijn opdrachtgever kon immers slechts voorzien in een deel van het vrijgekomen marktaandeel. De rest zou in handen vallen van een andere, dankbare concurrent.

Hij streelde Kass' rug.

“Gaat het nu beter?”

“Het is oké, zei ze terwijl ze zijn hals kuste. “Kom, vrij met me”, fluisterde ze.

Terwijl hij haar jurk optilde hief ze haar armen boven haar hoofd. Naakt stond ze voor hem, ze rook naar aarde en rubber, de geur van zware rode wijn, naar vanille en een vleug citroen van haar parfum en naar iets anders, iets van haarzelf. Haar warme huid en haar geslacht.

Kass duwde hem achteruit tegen de rand van het bed en gespte zijn zwarte, stugge leren riem los die hij een week eerder had gekocht. Ze knoopte zijn broek los en omklemde zijn penis met haar hand.

“Die wil bij mij naar binnen”, fluisterde ze, tuitte haar lippen een beetje en liet een dun straaltje speeksel op zijn eikel vallen terwijl ze haar andere hand eronder hield. Met een snelle, zachte beweging masseerde ze het speeksel heen en weer en hij voelde hoe zijn benen slap werden.

Tien jaar. Was het dat allemaal waard geweest?

Voor Arvid Traneus was het antwoord op die vraag ongetwijfeld ja. Hij had in die jaren een vermogen vergaard. Voor zijn opdrachtgevers betekende dat vermogen slechts peanuts vergeleken met wat zij zelf hadden verdiend, dus hun antwoord zou naar alle waarschijnlijkheid ook ja zijn, althans als zij zich die vraag zouden stellen. Maar hun gevecht was nooit voorbij. Al hun overwinningen waren slechts tijdelijk. Hun strijd zou nog zeker tien jaar duren en daarna nog tien jaar.

Aanvankelijk was het zijn opdracht geweest een strategie te ontwikkelen die erop gericht was het marktaandeel van het bedrijf met 5 procent te vergroten. Dat was de afspraak toen hij begon. Geen gemakkelijke klus, maar wel een helder afgebakend en realistisch doel. Maar al snel werden de verwachtingen naar boven bijgesteld. De ambities namen toe, steeds dieper raakte hij bij het bedrijf betrokken, mede door een aanlokkelijk aanbod dat hij niet kon weerstaan, een duizelingwekkend maandsalaris en opties waarvan de waarde ten gevolge van zijn eigen werk omhoog zou schieten. Als het hem lukte.

Hij bouwde een eigen staf om zich heen. Vloog heen en weer naar Tokio, om uiteindelijk, de laatste jaren, er min of meer permanent te gaan wonen.

Kass ging naast het bed op haar knieën zitten en keek hem aan met die loerende, wellustige blik waarvan hij er nooit te weten was gekomen of die echt was of gespeeld. Maar dat kon hem niet schelen. Als ze speelde, dan deed ze dat goed en hij vond het prettig om te zien. Dat was het enige wat telde.

Om Kass was hij bijna zijn beste medewerker kwijtgeraakt. Toen hij haar voor het eerst ontmoette was ze het vriendinnetje van Stephen. Tijdens dat gezamenlijke diner kon Arvid zijn ogen niet van haar afhouden. Dat was Stephen niet ontgaan. De dag daarna had hij haar adres en telefoonnummer weten te achterhalen en toen hij haar belde om een afspraak te maken, had ze onmiddellijk ja gezegd.

Arvid maakte zich geen illusies over Kass en haar manier van leven, maar hij wist dat ze niets te winnen had door bij Stephen weg te gaan. Ze deed het uitsluitend omdat ze dat wilde. Daar was hij van overtuigd.

Stephen had het zich erg aangetrokken. Aanvankelijk had hij geprobeerd er met Arvid over te praten, hem over te halen haar los te laten. Toen Arvid dat weigerde en bovendien beweerde dat hij er niets aan kon veranderen, dat het Kass' eigen keus was, werd Stephen woedend. Hij dreigde ontslag te nemen, ging zelfs zover zijn koffers te pakken en terug naar Engeland te vliegen, ook al schreef hij nooit een ontslagbrief.

Arvid bleef een beroep doen op Stephens professionaliteit. Stephen mokte een tijdje, maar natuurlijk kwam hij terug. Hij had teveel te verliezen om vast te houden aan een soort ... ja, aan wat eigenlijk ... trots? Hij zou zich alleen naar belachelijk hebben gemaakt. Het ging tenslotte slechts om een hoer. Ook al was het er dan niet zo een die je op elke straathoek kon oppikken.

Ze kuste voorzichtig zijn penis.

"Zeg het als je komt", fluisterde ze voor ze met haar hoofd tussen zijn benen verdween.

Dat zei ze altijd. Hij glimlachte tegen haar zwarte, deinende haardos daar beneden. Als ze hem na al die tijd nog steeds niet goed genoeg kende om te weten wanneer hij zover was, kon ze dat alleen zichzelf verwijten, dacht hij.

Eigenlijk was het Stephen geweest die met het beslissende idee op de proppen was gekomen, samen met dat begenadigde Noorse IT-genie Olaisen. Maar toen ze eenmaal aan het werk gingen had Arvid aan de touwtjes getrokken. Uiteindelijk was het noch de marktstrategie noch de productontwikkeling geweest die *Pricom* te gronde had gericht, maar een ingewikkeld spel met de aandelen van het bedrijf, dat mogelijk was geworden nadat Olaisen hun computersysteem had gekraakt. Ze hadden recht in het hart van de concurrent kunnen kijken. En vervolgens hadden ze hem vernietigd. Het was uiteraard een smerig spel geweest, maar zakendoen is nu eenmaal smerig, dus veel woorden hoefden er niet aan te worden vuil gemaakt.

Kass' tong fladderde als een vlinder van vochtig vlees. Hij streelde met twee handen haar glanzend zwarte haar en nadat zijn vingers elkaar raakten in haar nek, hield hij haar hoofd stevig omklemd. Hij staarde in het donker en zonder het te willen volgden zijn pupillen het neonpaard terwijl hij klaarkwam.

Na een langdurige stilte, een soort kramp die alles tot rust deed komen, liet hij haar hoofd los en gleeed uit haar mond. Langzaam veegde ze met de rug van haar linkerhand haar lippen en kin af. Arvid Traneus keek naar Kass en voelde hoe er zich in zijn lijf iets zwaars en donkers nestelde. Het was lang geleden dat hij dit had gevoeld. Het verstikte hem bijna.

Hij hield niet echt van haar, maar ze was aangenaam gezelschap, mooi om te zien en heerlijk om mee te vrijen. Ze was klein en lief, zo licht als een veertje. Hij kon haar optillen alsof ze een kind was. Hij had haar nog nooit horen klagen, horen zeuren of iets in twijfel horen trekken. Als ze samen uitgingen had hij haar nog nooit naar een andere man zien kijken.

Maar toch ... Hij maakte zich geen illusies. Ze was bij Stephen weggegaan om bij hem te komen wonen. En nu was hun tijd voorbij. Misschien moest hij haar meenemen. Dat zou ze hem nooit vragen. Als daar al sprake van zou zijn, zou hij het haar moeten vragen. Hij had erover nagedacht, maar hij zou elders een heel ander leven leiden en bovendien: zij was wie ze was. Het zou een vreemde mengeling worden van zakelijk en privé.

Hun tijd samen was voorbij. Hij moest weg en zij zou blijven waar ze thuis hoorde. Alleen. Vrij. Naar wie zou ze toegaan na hem? Iemand die hij kende? Had ze al iemand op het oog? Zou ze morgen al in iemand anders bed liggen? Naar hem kijken met diezelfde wellustige blik en zeggen: "Die wil bij Kass naar binnen"? Hem afzuigen?

Toen ze omhoog keek ontmoetten hun ogen elkaar en opeens realiseerde hij zich dat hij geen flauw idee had wat er in haar hoofd omging. Zag hij in haar ogen verdriet om hun naderende afscheid, of was het slechts spel, zoals haar begeerte en hartstocht wanneer ze de liefde bedreven? Kon het haar eigenlijk wel iets schelen? Verachtte ze hem? Lachte ze vanbinnen terwijl ze probeerde zorgelijk te kijken? Lachte ze hem uit?

Hij was verbaasd over zichzelf. In het algemeen was hij geen piekeraar. Bewust zelfverzekerd verdreef hij de gedachten aan Kass. Al die vragen dienden nergens toe. Ze waren bezig afscheid te nemen. Hij had niets met haar te maken en zij niet met hem.

Het moest een vlaag van sentimentaliteit zijn geweest die hem overviel. In feite niets voor hem. Hij maakte zijn kleren in orde, gespte zijn stugge leren riem dicht en raapte haar rode jurk op van de vloer.

Ze keek hem niet begrijpend aan.

Hij stak een hand uit en hielp haar overeind. Haar huid voelde warm aan, maar haar warmte en geur deden hem niets meer. Hij reikte naar haar jurk aan.

“Je kunt nu maar beter gaan”, zei hij.

Haar zo-even nog getuiste lippen versmalden zich. Haar blik nog steeds op hem gericht, vragend, alsof er nog iets gezegd moest worden.

Ze nam haar jurk aan, waarna hij naar de tafel in de andere kamer liep om te zien of er nog een bodempje wijn in de fles zat. Achter zijn rug hoorde hij hoe ze zich aankleedde.

2

Het gerinkel van de telefoon schalde door het huis. Als hij het was klonk het geluid altijd harder, sneed door ruimte en tijd.

Kristina liep snel de woonkamer door, de keuken in. De voeten in haar kousen voelden vochtig aan. Ze was laat. Ze had er een hekel aan laat te zijn als hij belde. Ze wilde goed voorbereid zijn, in balans, rustig ademhalen, droog zijn tussen haar tenen. Arvid had haar altijd door. Merkte de geringste rimpeling aan de oppervlakte.

Ze schoof een van de antieke eikenhouten stoelen rond de eettafel naar achteren, ging zitten en haalde drie keer diep en geconcentreerd adem, zonder zelfs maar aan haar hand te denken die ze binnen enkele seconden zou uitsteken om de hoorn van de rinkelende telefoon op te nemen. Ze probeerde zich te herinneren wat Noriko vorige woensdag tijdens de les had gezegd. Kristina bewonderde de ondernemingszin van de vrouw. Om zomaar uit Washington te vertrekken en zich te vestigen op Gotland, of all places. Al na enkele maanden was ze een praktijk begonnen waar ze yogales gaf achter jaloezieën van Japans rijstpapier in een huis tegenover het benzinstation in Havdhem.

Twee jaar geleden zou Kristina er zelfs niet van gedroomd hebben zich met yoga bezig te houden. Dat was iets dat haar volstrekt vreemd was. Misschien was ze nieuwsgierig geworden doordat Noriko een Japanse was – althans van geboorte. Japan was immers een land dat in haar eigen leven permanent een rol speelde, zij het op verre afstand. Haar dagelijkse telefoongesprekken met Tokio zorgden voor een vast patroon in haar bestaan en het was alsof die woensdagse lessen van Noriko haar op de een of andere, vreemde manier hielpen om met de inhoud van die gesprekken in het reine te komen, er vrede mee te hebben.

Ze nam de hoorn op. In Levide op Gotland was het twee uur ‘s middags, tien uur in de avond in Tokio.

“Hallo lieverd. Hoe is het met je? Is alles in orde?”

Arvids diepe stem klonk beheerst zoals altijd, het geluid was luid en duidelijk ondanks het feit dat het van de andere kant van de wereld kwam.

“Het gaat prima met me”, antwoordde ze.

Haar stem was vast en duidelijk, maar was haar toon niet een beetje, een klein beetje aan de hoge kant, althans vergeleken met anders?

“Ik kom naar huis”, zei hij. Als haar iets te hoge stem hem al was opgevallen, liet hij in elk geval niets merken.

“O ja, wanneer?” Ze wist dat hij zou antwoorden: morgen, of misschien overmorgen. Hij gaf er de voorkeur aan zijn komst altijd kort van te voren aan te kondigen. Als hij niet van het vliegveld afgehaald zou willen worden zou hij haar zijn thuiskomst waarschijnlijk helemaal niet vooraf vertellen, maar opeens voor haar neus staan.

“Nee, ik kom dus thuis.”

Ze zweeg, verplaatste de hoorn naar haar andere hand, begreep het niet.

“Ik kom naar huis. Het is voorbij. Afgelopen. Zomaar, van de ene dag op de andere. Nauwelijks voor te stellen, hè, na tien jaar?”

Ze zweeg nog steeds terwijl het donker om haar heen werd. De secondewijzer van de keukenklok stond op het punt een sprongetje vooruit te maken. Een zwak elektrisch signaal onderweg in een snoer.

Toen schoof de wijzer een plaatsje verder.

Hoe lang kon ze blijven zwijgen? Door de verrassing met stomheid geslagen, dat moest toch mogen? Maar niet eindeloos. Vervolgens was het uiteraard niet alleen zaak *dat* ze reageerde, maar ook met welke woorden en op welke toon. Ze zou eigenlijk een partituur nodig hebben gehad en minstens twee weken voorbereidingstijd, maar in plaats daarvan zat ze hier maar, als een idioot, getroffen door de bekende donderslag bij heldere hemel.

De secondewijzer schoof opnieuw een plaatste verder.

Ze zat niet alleen maar als een idioot, ze was een idioot. Logisch dat deze dag eens moest komen. Dat had ze altijd geweten. Niets zekerder dan dat.

Drie seconden. Nu kon ze niet langer haar mond houden.

“Arvid!”

Misschien was ze toch geen idioot. Op dat moment was ze echt tevreden over zichzelf. Zijn naam, enigszins langgerekt en een beetje hijgend uitgesproken. Dat laatste werd veroorzaakt doordat ze de controle over haar ademhaling volledig kwijt was, maar het klonk goed, alsof ze van blijdschap moeilijk kon ademen.

“Ik heb het hier zo waanzinnig druk gehad dat ik nog maar nauwelijks heb kunnen voelen wat het betekent, maar nu ... Het is zo verdomd heerlijk om naar huis te gaan. En het mooiste van al is dat ik vanaf nu geheel mijn eigen baas ben. Als ik niet wil hoeft ik mijn hele leven geen dag meer te werken. We kunnen gaan wonen waar we willen, doen wat we willen. Ik ga nooit meer weg, dat beloof ik je.”

“Het is ongelooflijk.”

Blijdschap, blijdschap.

Terwijl hij verder praatte moest ze zich inspannen om te verstaan wat hij zei. Het was alsof het geluid in de hoorn langzaam wegstierf, net als het licht in de keuken. Toen Kristina ten slotte te horen had gekregen hoe laat hij in Visby moest worden afgehaald en ze de hoorn had neergelegd, durfde ze niet op te staan. Als ze zou blijven zitten zou ze nog een poosje leven, maar als ze opstond zou ze dwars door de vloer zakken, opgeslokt worden door een inktzwarte duisternis en voor altijd verdwijnen. Wat misschien niet eens zo slecht was, dacht ze.

Maar ze wilde leven.

Wie was zij eigenlijk? Ze had toch altijd geweten dat dit moment een keer zou aanbreken en toch had ze haar ogen ervoor gesloten.

Ze leunde voorover met haar handen gevouwen in haar schoot terwijl ze haar ogen stijf dichtkneep om de gevoelens buiten te sluiten die opwelden in haar borst en die een ramp aankondigden.

“Wat ben ik toch een verrekte struisvogel geweest”, fluisterde ze tegen zichzelf.

Plotseling beseftte ze dat ze, terwijl ze daar zo dubbelgevouwen en met dichte ogen zat, in feite erg aan zo'n vogel deed denken, waarop ze haar rug rechtte en haar ogen opendeed.

Ze keek de ruime, keurig opgeruimde keuken rond die ouderwets leek te zijn ingericht, maar nieuw was en voor zo'n 10 duizend kroon per kastje zorgvuldig was gepatineerd. Zij had deze keuken uitgekozen, hem besteld, over de prijs onderhandeld, erop toegezien hoe alles geïnstalleerd werd, gezeurd over een lade die moeizaam openging, het in orde laten maken en gezorgd dat ze korting kreeg. En de rest: tegels, oven, afzuigkap ... Daar had ze alle tijd voor genomen. Alles met Arvids instemming.

Ze had jarenlang de tijd gehad. Ze had alles tot in het kleinste detail kunnen plannen om vervolgens op een dag zomaar te verdwijnen. Wat had haar tegengehouden? Had ze niet in de mogelijkheid geloofd of was ze alleen maar dom geweest? Natuurlijk, hij zorgde

voor het geld en zelf had ze geen kapitaal om mee te nemen, maar ze had gemakkelijk geld opzij kunnen leggen. Als ze daarmee begonnen was zo'n ... laten we zeggen twee jaar geleden, toen de gedachte voor het eerst bij haar was opgekomen, toen zij en Anders ... Ze had minstens vierduizend kroon per maand kunnen sparen. Dan had ze nu bijna honderdduizend kroon cash gehad. Hoeveel dromen had ze niet gedroomd en zelfs concrete plannen gesmeed. Maar nee! Een nieuwe, geheime identiteit ... Maar had ze ook maar één stap gezet om die dromen te verwezenlijken? Ze snikte, maar liet het huilen overgaan in koud, schamper gelach. Dat was niet meer dan terecht. Ze had allang weg kunnen zijn. Maar nee.

Arvid zou natuurlijk onmiddellijk beseffen dat er iets niet in orde was als ze de telefoon niet opnam, maar voor hij iets zou kunnen hebben ondernomen zou zij al ver weg zijn, misschien in een ander land, met in haar tas een bedrag van honderdduizend kroon dat geen sporen achterliet. En met een nieuwe naam, een nieuw sofinummer, geleverd haar ... Hij zou geen schijn van kans hebben gehad.

En wat zou er nu gebeuren? Met haar en Anders? Als ze had gekund had ze zichzelf wel een klap kunnen geven. Zich een flinke draai om de oren verkocht. Allemachtig, ze was zevenenzeventig, een eeuwigheid volwassen. Wat was er eigenlijk mis met haar?

Anders! Dacht ze, ze moest Anders bellen.

Anders. Ze stond op het punt in huilen uit te barsten toen ze aan hem dacht. Ze had haar leven teruggekregen, maar het ook weer zoekgemaakt. Hoe was het zover gekomen? Hoe kwam het toch in godsnaam dat ze zo ... ja, wat was ze? Dom? Niet bij machte? Niet tot handelen in staat? Laf? Blind? Haar gevoel was zo sterk – al twee jaar was ze niet alleen vervuld van liefde en lust, die gevoelens waren haar maar al te goed bekend, maar ook van blijdschap, vertrouwen en zelfs ... hoop.

Opeens voelde ze een steek in haar borst en werd ze helemaal koud. Het was alsof ze haar ogen opnieuw opendeed, hoewel ze al open waren. Ze stond hijgend op en hapte naar lucht.

Was het zo simpel, zat zij echt zo in elkaar? Had ze zich wederom door een nieuwe liefde van haar vrijheid laten beroven? Als een vrouwtjesdier in een kooi, dankbaar en tevreden, om niet te zeggen geobsedeerd door haar dagelijkse portie voer, niet in staat om voorbij het hek te kijken dat haar gevangen hield?

Zo goed en zo kwaad als het ging haastte ze zich naar de buitendeur. Het voelde alsof haar luchtpijp werd dichtgeknepen en haar hart had opgehouden te kloppen. Voor haar ogen begonnen grijze ballen te dansen. Ging ze flauwvallen? Nee, dacht ze. Ik ga godverdomme niet flauwvallen. Dat lost geen fuck op. Ze hoorde een tekst uit een oude lachfilm door haar hoofd gaan: 'Ik geloof dat ik in zwijm val.' Was zij dat? Nee, dat was zij niet, dat mocht zij niet zijn. Niet meer. Om haar woede een uitlaatklep te geven gaf ze een schop tegen de schoenen die keurig op een rij op een plank in de hal stonden, Arvids bruine kalfsleren schoenen die hij al maanden niet had aangehad. De schoenen vlogen alle kanten op en de schoenenplank viel op zijn kant.

Ze haalde nog steeds moeilijk adem, maar na deze uitbarsting ging het makkelijker. Ze strompelde naar de deur en deed hem open. Frisse lucht stroomde haar tegemoet. Misschien was het nog niet te laat. Als ze alles bij elkaar schraapte wat ze had, geld, sierraden, de dure vaas van *Kosta Boda* die vorig jaar nog op zeventigduizend kroon was getaxeerd, als ze die eens meenam. Kon ze de auto verkopen, of zou ze dan de politie achter zich aan krijgen? Stond die op zijn naam of op de hare? Ze besepte dat ze dat niet wist. Zelfs dat had ze zich niet gerealiseerd.

Ach shit, wat kan mij het schelen, niet piekeren en zeuren, niet achterom kijken. Alleen de mogelijkheden zien. Snel een koffer met kleren pakken, de sierraden erin en die verdomde vaas. Neem de auto naar het vasteland en verkoop hem in Stockholm, daarna verder naar ... Het was bijna twee uur. Als ze de boot van kwart voor vijf nam was ze over zeven uur in Stockholm. Hoe laat gingen de autohandelaren open? Zeg om tien uur. Om elf uur morgenochtend kon alles achter de rug zijn.

Ze liep naar de trap die naar de tuin leidde, deed een paar stappen en zoog haar longen vol lucht, nu ademde ze normaal en ging een paar treden omlaag in de richting van het nieuw aangelegde pad. Maar stopte abrupt.

Middenin haar beweging bevroor ze terwijl ze naar de adder staarde die zich op minder dan twee meter van haar vandaan had opgerold op het warme kalksteen.

3

Als je lang weg bent geweest, kunnen de dingen veranderd zijn. De tijd wacht op niemand.

Wie wel wachtte was Emrik Jansson. Hij stond op de smalle asfaltweg met de wielen van zijn zwarte damesfiets op de grijze strook grind langs de kant van de weg. De lange, witte baard rond zijn mond was geel van de nicotine, evenals de wijs- en middelvinger van zijn rechterhand. Hij hield het stuur met beide handen stevig vast. Al sinds een jaar fietste hij niet meer. Tegenwoordig had hij de fiets alleen nog bij zich om op te steunen. Liever dat dan zo'n ding op vier wielen waarmee de oude wijven in het dorp rondliepen. Je moest je lot accepteren, daar ontkwam je nu eenmaal niet aan, maar je kon het wel een beetje aangenamer maken. Hij was zevenentachtig, dus veel meer viel er niet over te zeggen. Het ging met hem alleen nog maar bergafwaarts. Hij zong zijn laatste lied. Floot zijn avondgebed.

Een kleine libelle met een felblauw achterlijf vloog zoemend en schokkerig langs de weg. Emrik Jansson volgde de libelle met zijn ogen tot hij in de verte boven het veld verdween. Met zijn ogen was niets mis. Maar hij was slecht ter been en ook zijn gehoor liet te wensen over.

Uiterst omstandig en met licht bevende handen haalde hij een pakje shag uit de binnenzak van zijn colbertje. Hij trok het plakbandje los, maakte het pakje open en rook de geur van enigszins vochtige tabak. Voor hij op pad ging had hij er met vooruitziende blik drie gerolde sigaretten in gelegd. Om er een te rollen terwijl hij met zijn fiets aan zijn hand stond was iets dat zijn kracht en coördinatievermogen te boven ging. Hij pakte een van de sigaretten, stak hem in zijn mond en stopte het pakje shag terug in zijn binnenzak, alvorens hij een gele plastic aansteker uit zijn broekzak haalde en hem aanstak.

Met een ongerust gevoel wachtte Emrik Jansson op het moment dat Arvid Traneus zou thuiskomen. Naar wat hij gehoord had zou dat vandaag gebeuren. Maar je kon er nooit zeker van zijn dat wat je gehoord had ook klopte. Geruchten. Er werd al jaren gekletst over Arvid Traneus en zijn lange reizen. Met onregelmatige tussenpozen wist iemand te vertellen dat hij op weg naar huis was, maar dan kwam hij niet en bleken alle verhalen slechts geklets. Of hij kwam wel, maar dan alleen om een paar dagen later weer te vertrekken.

Deze keer was het anders. Naar wat hij had gehoord. Nu zou hij thuiskomen om te blijven.

Dat had Emrik Jansson eergisteren iemand horen vertellen toen hij bij de burens was om aardappelen te kopen. Zo ging dat nu eenmaal. Als je iets niet met eigen ogen had gezien was er altijd wel iemand anders die het wist. En dat ging dan als een lopend vuurtje. In onopvallende bijzinnen, terloops. Er werd niet zozeer geroddeld, het onderwerp kwam gewoon ter sprake, er werden namen genoemd.

Achter zich hoorde hij een tractor aankomen. De chauffeur minderde vaart en reed voorzichtig langs de oude man met de volle baard die, ondanks de warmte en de felle zon, een zwart pak droeg van dikke wol. Onder zijn jasje droeg hij een licht vergeeld overhemd dat ooit wit was geweest.

Met half dichtgeknepen ogen tuurde Emrik naar de cabine bovenop de groene machine en hief langzaam zijn hand op bij wijze van groet. De chauffeur zwaaide terug. Het was Magnus Hjälmrud uit Kauparve, de oudste zoon van Hans-Göran. De laatste drie jaar voor zijn pensionering als leraar had die bij Emrik Jansson in de klas gezeten. Maar dat was niet de oorzaak dat hij zich hem herinnerde. Hij herinnerde ze zich allemaal nog. Zijn hoofd

had geen steuntje nodig. Tot nu toe. Hij herinnerde zich iedere leerling die hij in de ruim veertig jaar als leraar op het kleine schooltje had zien voorbij komen. Hij wist hoe ze heetten en in welke jaren ze bij hem in de klas hadden gezeten. En als ze niet al te ver weg woonden, wist hij hoe hun kinderen heetten en waar hun ouders woonden. Hij zag ze rijden, zag hen komen en gaan. Als het weer het toeliet kon hij urenlang langs de weg kuieren. Hij had vrijwillig de taak op zich genomen op de mensen te letten en daarmee ook op zichzelf.

Ook Arvid Traneus had bij hem in de klas gezeten. Hij, zijn neven, nichten en zijn oudste kind. Dat was lang geleden, maar velen van hen had hij bijna elke dag gezien, ook nadat ze van school af waren. Althans, degenen die nog in leven waren. Hij zag hen, volgde hen, zag hun auto's voorbij rijden. Bewegingen die voor de meeste mensen niet veel betekenden; die hadden geen tijd om over hun herinneringen na te denken.

Maar Emrik Jansson had zowel herinneringen als de tijd om erover na te denken. Vandaag gebruikte hij zijn tijd vooral om op Arvid Traneus te wachten. Maar ook op nog iets anders. Zo was het nu eenmaal. Hij haalde diep adem en keek naar de hemel. Geen wolkje te bekennen, dacht hij, geen donkere wolken aan de horizon. Maar toch zag hij ze.

Hij was lang en bleek, had zijn linkerhand diep in de zak van zijn gebleekte zwarte spijkerbroek gestoken. Zijn kin had hij in de kraag van zijn donkerblauwe trainingsjack laten zakken en de ritssluiting helemaal opgetrokken. Kort daarvoor had hij in de gesloten inrichting van Norrtälje zijn dertigste verjaardag gevierd. Als gevierd tenminste het juiste woord was. Gewoon dertig *geworden* lag dichterbij de waarheid. Hij was dertig jaar geworden. Niemand had er aandacht aan geschonken, hijzelf ook nauwelijks. Maar nu was hij vrij, dat was de hoofdzaak.

De as van de sigaret in zijn rechterhand werd door de wind weggeblazen en dwarrelde omhoog langs de kant van de kade in de richting van de Oostzee.

Eergisteren had hij een oude vriend gebeld en ze hadden het over Stefania gehad. *Hij* was over Stefania begonnen, waarop zijn vriend had gezegd dat Arvid Traneus naar huis kwam. Ja, hij had in elk geval horen vertellen dat Traneus klaar was met de dingen waarmee hij zich ver weg in Japan had beziggehouden en dat hij zou terugkeren naar Levide.

"Gelul!"

Dat was zijn eerste reactie geweest. De tweede dat hij het niet wilde weten. Wat had hij tegenwoordig nog met Arvid Traneus te maken? Maar intussen was er ook iets anders in zijn hoofd opgekomen, iets dat de nieuwe informatie in zich opzoog zoals een kurkdroge paddenstoel water opzuigt. En onverbiddelijk begon het te groeien, geheel uit zichzelf plannen te smeden, zijn aandacht te vragen. En dus luisterde hij, kon het natuurlijk niet laten naar die stem in zijn hoofd te luisteren en hoe meer hij luisterde, des te helderder stond hem voor de geest dat dit als een soort cadeau op zijn weg was gekomen. Het was alsof het lot, dat hem tot nu toe zelden of nooit iets te bieden had gehad, hem nu op zijn schouder had getikt en hem een kans had aangeboden.

Langzaam dwaalde zijn blik over de zee naar de grote stapels hout achter het stalen hek van de zagerij. Het zeebriesje was in de loop van de middag in kracht toegenomen waardoor zijn lange haar alle kanten op waaide.

Hij nam een trekje van zijn sigaret en inhaleerde diep. Wat was er verdomme allemaal veranderd? Tegenwoordig rookte niemand meer. Toen hij in de terminal van de veerboot een sigaret had opgestoken hadden mensen hem aangestaard alsof hij een junk was die zichzelf een shot gaf. Hij had zich verontschuldigd. Hij wist natuurlijk wel dat je daar niet mocht roken, maar het zat niet in zijn systeem. Toen hij eenmaal met die peuk in z'n handen stond, dacht hij er gewoonweg niet aan. Misschien had hij zich iets al te uitvoerig en te luid verontschuldigd; hij had het idee dat de mensen een andere kant opkeken, een paar meter verderop gingen staan, hun kleine kinderen steviger vastpakten. Misschien ook niet. Vermoedelijk waren het alleen maar hersenspinsels. Het gevoel dat hij anders was, dat hij niet precies wist hoe hij zich moest gedragen om zich aan te passen aan de gemiddelde Zweed.

Hij gooide de peuk over de rand van de kade. Het was idioot dat hij hier was. Verdomd idioot. Al op de tweede dag dat hij vrij was had hij de veerboot genomen, terug

naar de plek waarvan hij gezworen had er nooit meer een voet te zetten. 'Over m'n lijk', had hij gezegd.

"We moeten maar zien hoe dit afloopt", zei hij hardop tegen zichzelf.

Nu was hij er en hij was er slechts met één doel. Arvid Traneus. Hij had geen vast omljnd plan, geen idee wat er zou gebeuren. Het enige wat hij wist was dat hij geen keus had gehad. Hij *moest* met die veerboot mee.

Aanvankelijk had hij echt geloofd dat hij Stefania definitief uit zijn hoofd had gezet, haar voor altijd was vergeten. Maar tijdens de jaren in de gevangenis had ze zich weer halsstarrig in zijn hoofd vastgezet. De eerste keer was ze opgedoken in een droom, waaruit hij geschokt en in de war wakker was geworden. Daarna bleef ze in zijn gedachten, in het begin sporadisch, vervolgens steeds vaker, tot ze hem niet meer met rust liet. Geen dag. Ook al was ze dood.

Abrupt draaide hij zich om, keerde de zee zijn rug toe en liep weg. Binnenin hem golfdde de tegengestelde gevoelens als een razende heen en weer. Op het ene moment een gloeiend geluksgevoel omdat hij op weg was, een vlamvend vuur als het licht van een vuurtoren bij nacht, het andere ogenblik een koude wind die maakte dat hij zijn ogen sloot om van buitenaf naar zichzelf te kijken, waardoor hij vol twijfel zijn hoofd schudde. Daarna opnieuw dat licht en die warmte die bij elke golfbeweging een beetje sterker werden en ervoor zorgden dat de koude wind afnam.